

09.04.2018

ALKOHOLILAIN KOKONAISUUDISTUKSEN SEURANTAFOORUMIN KUTSUMINEN

Olen tänään kutsunut kokoon alkoholilain kokonaisuudistuksen seurantafoorumin ajalle 13.4.2018 – 30.6.2019.

Tausta

Eduskunta hyväksyi alkoholilain kokonaisuudistuksen 19.12.2017 ja tasavallan presidentti vahvisti siihen kuuluvat lait 28.12.2017. Osa lakimuutoksista tuli voimaan 1.1.2018 ja kokonaisuudessaan uusi alkoholilaki tuli voimaan 1.3.2018. Valtioneuvoston asetus alkoholilain täytäntöönpanosta ja sosiaali- ja terveysministeriön asetus alkoholilain valvonnasta tulivat myös voimaan 1.3.2018.

Alkoholilain kokonaisuudistuksen tavoitteena oli sovittaa yhteen alkoholin valmistukseen, myyntiin ja käyttöön liittyviä erilaisia intressejä. Lain tarkoitus on edelleen ehkäistä alkoholin aiheuttamia haittoja ja ongelmia. Uudistuksessa on säilytetty Alkon vähittäismyyntimonopoli ja aiempi lupajärjestelmä. Merkittävin yksittäinen muutos oli, että päivittäistavara-kaupoissa myytävien alkoholijuomien enimmäisvahvuus nostettiin 1.1.2018 lukien 5,5 %:iin ja vaatimus juoman valmistamisesta käymisteitse poistui. Uudistuksessa purettiin lisäksi aiemman lainsäädännön tarpeettomia ja vanhentuneita normeja – erityisesti anniskelusektorilta. Uudistuksen tarkoitus oli myös saattaa sääntely vastaamaan lakiteknisesti perustuslain vaatimuksia.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen tavoitteena on parantaa sääntelyn ja erityisesti hallituksen esitysten vaikutusarviointien laatua. Lainsäädännön vaikutusten arviointiin liittyy myös lakien täytäntöönpanon ja toteutuneiden vaikutusten arviointi.

Alkoholilakiuudistuksen hallituksen esityksessä (HE 100/2017 vp) todetaan, että uudistuksen tavoitteiden ja ennakoitujen vaikutusten moninaisuuden vuoksi muutosten toteutumisen jälkiarviointi olisi perusteltua. Kysymys on alkoholin kulutuksen ja haittojen seurannasta, mutta hallituksen esityksen mukaan myös alkoholielinkeinojen elinvoimaisuuden ja alkoholisidonnaisen työllisyyden kehityksestä, alkoholijuomien myynnin vaikutuksista erityisesti pienten päivittäistavara-kauppojen lisääntymiseen, päivittäistavara-kaupan palveluverkoston ja anniskelutoiminnan kehityksestä sekä tilaviinimyymälöiden ja käsityöläispanimoiden roolista esimerkiksi matkailun kehittämisessä. Vaikka varsinaisia arvioita voidaan hallituksen esityksen mukaan tehdä vasta 3–4 vuoden kuluttua lain

voimaantulosta, arvioinnissa tarvittavaa tietopohjaa on syytä koota yhteen jo tätä aiemmin.

Uudistuksen tarkoituksena oli myös, että normeja purkamalla ja luvanhaltijoiden omavalvontaa tehostamalla lupahallintoa ja valvontaa voitaisiin kohdentaa neuvontaan ja opastukseen ja valvonnan hallinnollinen taakka kevenisi. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että alkoholihaittoja ehkäistään tulevaisuudessa myös siten, että jokainen luvanhaltija tuntee omat velvollisuutensa ja huolehtii niiden täyttämistä parhaalla mahdollisella tavalla.

Alkoholilain mukaisten keinojen lisäksi alkoholihaittoja on hallituksen esityksen mukaan tarvetta ehkäistä myös tehostamalla kaikkia alkoholilainsäädännölle vaihtoehtoisia ja sitä tukevia keinoja. Ehkäisevän päihdetyön periaate on, että alkoholihaittoja ehkäistään parhaiten saamalla mahdollisimman laaja joukko yhteiskunnan eri toimijoita sitoutumaan samaan tavoitteeseen ja sen mukaisiin toimiin.

Foorumin tehtävä

Alkoholilain kokonaisuudistuksen seurantafoorumin tehtävänä on:

- koota ja yhdistää alkoholilain kokonaisuudistuksen vaikutusten arvioinnissa tarvittavaa tietopohjaa.
- seurata uudistuksen käytännön toimeenpanoa ja välittää ajantasaista tietoa valvonnan ja omavalvonnan periaatteista ja niiden toteutumisesta.
- varmistaa, että viranomaiset, elinkeinonharjoittajat ja kansalaisyhteiskunta ovat tietoisia lakiuudistuksen tavoitteista ja voivat niitä mahdollisimman hyvin toteuttaa.

Kutsutut

Puheenjohtaja
Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko

Varapuheenjohtaja
Johtaja Jari Keinänen, sosiaali- ja terveysministeriö

Jäsenet

Neuvotteleva virkamies Elina Kotovirta, sosiaali- ja terveysministeriö
Hallitusneuvos Ismo Tuominen, sosiaali- ja terveysministeriö
Poliisitarkastaja Jari Pajunen, sisäministeriö
Hallitusneuvos Merja Sandell, valtiovarainministeriö

Lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila, Lapsiasiavaltuutetun toimisto
 Ryhmäpäällikkö Kari Kunnas, Valvira
 Ryhmäpäällikkö Eeva Saari, Valvira
 Tutkimusprofessori Pia Mäkelä, Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos
 Kehittämispäällikkö Jaana Markkula, Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos
 Toimitusjohtaja Kari Luoto, Päivittäistavarakauppa ry
 Toimitusjohtaja Timo Lappi, Matkailu- ja ravitsemispalvelut MaRa ry
 Toiminnanjohtaja Susanna Heikkinen, Suomen Alkoholijuomakaup-
 payhdistys ry
 Toimitusjohtaja Elina Ussa, Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry
 Puheenjohtaja Mikko Mäkelä, Pienpanimoliitto ry
 Puheenjohtaja Jorma Keijonen, Suomen Viiniyrittäjät ry
 Asiantuntija Kimmo Aalto, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto,
 MTK ry
 Toimitusjohtaja Leena Laitinen, Alko Oy
 Toiminnanjohtaja Juha Mikkonen, Ehyt ry
 Terveyspolitiikan asiantuntija Mervi Kattelus, Lääkäriliitto ry
 Puheenjohtaja Tarja Orre, Päihderiippuvaiset ry
 Toiminnanjohtaja Teemu Tiensuu, Sininauhaliitto
 (Ehkäisevän päihdetyön verkosto)
 Toiminnanjohtaja Pia Sundell, Barnavårdsföreningen i Finland r.f.
 (Ehkäisevän päihdetyön verkosto)
 Ruoka- ja juomakulttuurilähettiläs Tanja Raunio
 Toimittaja-käsikirjoittaja Ani Kellomäki

Foorumi kuulee asiantuntijoita tarvittavassa laajuudessa.

Kustannukset

Foorumi hoitaa tehtävänsä virkatyönä. Kustannukset maksetaan momen-
 tilta 33.01.01.

Perhe- ja peruspalveluministeri

Annika Saarikko

JAKELU

Alkoholilain kokonaisuudistuksen seurantafoorum

TIEDOKSI

Peruspalveluministeri Annika Saarikko
 Erityisavustaja Hanna-Maija Kause
 Erityisavustaja Riikka Pirkkalainen

